

Asia: VN/12625/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ydinenergialaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Greenpeace Norden kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi ydinenergialaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Greenpeace Norden haluaa muistuttaa ydinenergian riskeistä, jotka on riittävällä tavalla tunnistettava kaikessa ydinlaitoksia koskevassa lainsäädännössä.

Esitetty yleisluontoinen periaatepäätös, onko ydinlaitoksen rakentaminen yhteiskunnan kokonaisedun mukaista, tehtäisiin jatkossa valtioneuvostossa. Greenpeace ei hyväksy periaatepäätöksen siirtämistä valtioneuvostolle, vaan edellyttää, että eduskunta jatkossakin voi kumota periaatepäätöksen sellaisenaan tai päättää, että se jää sellaisenaan voimaan.

Päätöksenteossa on jatkossakin syytä olla jo varhaisessa vaiheessa saatavilla kaikki tarvittavat tiedot ydinvoimalahankkeista. Periaatepäätöksen tietosisältöä ei tule vähentää, ja siihen tulee jatkossakin sisällyttää myös sijaintipaikan ja teknologian yksityiskohtainen arviointi. Myös kunnan suostumuksen on jatkossakin oltava edellytys ydinlaitosten myönteiselle periaatepäätökselle. Myös ympäristövaikutusten arviointiprosessin päättävä perusteltu päätelmä on liitettävä periaatepäätöshakemukseen, eikä vasta rakentamislupahakemukseen, kuten lakiluonnos ehdottaa.

Greenpeace vaatii, että ydinlaitoshankkeen periaatepäätöshakemuksesta on jatkossakin hankittava Säteilyturvakeskuksen alustava turvallisuusarvio ja pyydettävä lausunto ympäristöministeriöltä sekä suunnitellun ydinlaitoksen sijaintikunnan kunnanvaltuustolta ja naapurikunnilta.

Lain 9. pykälän mukaan "ydinlaitoksen on oltava niin turvallinen kuin kohtuudella on toteutettavissa. Ydinlaitoksen turvallisuutta on tarkasteltava kokonaisuutena ottaen huomioon inhimilliset,

organisatoriset ja tekniset näkökohdat sekä näiden yhteisvaikutukset turvallisuuteen.” Greenpeace kiinnittää huomiota kohtuullisuuden määritelmään ja toteaa, että turvallisuutta käsittelevän lain 9. luvun noudattamisen on oltava ehdotonta.

Keskeistä lain 9. luvun, jossa säädetään ydinlaitoksen turvallisuudesta, toteutumiseksi on turvata Säteilyturvakeskuksen itsenäisyys ja taattava Säteilyturvakeskukselle riittävät resurssit tehtäviensä hoitamiseen.

Lain 29 luvussa säädetään periaatepäätöksestä ydinlaitoshankkeesta. Greenpeace ei hyväksy 290. pykälän toista momenttia, jossa lämpöteholtaan enintään 50 megawatin laitosten periaatepäätös annettaisiin työ- ja elinkeinoministeriölle. Raja-arvo on mielivaltainen. Ydinvoiman riskit ovat olemassa kaikissa fissioon perustuvissa laitoksissa, eikä vastuu voi olla sektoriministeriöllä. Myös pienten reaktorien kohdalla on noudatettava samaa lupaa- ja päätösmenettelyä ilman poikkeuksia kuten suuremmissa laitoksissa. On myös mahdollista, että enintään 50 megawatin reaktoreita suunnitellaan sijoitettavan useamman kunnan alueelle siten, että alueellisesti syntyy merkittävä reaktorikeskittymä.

Nykyisessä ydinenergialaissa ydinjätteen viennillä tarkoitetaan vientiä Suomesta tai Suomen alueen kautta tapahtuvaa vientiä toiseen valtioon ja tuonnilla tarkoitetaan tuontia toisesta valtiosta Suomeen. Esityksessä tuonnilla tarkoitettaisiin tuontia Suomeen Euroopan unionin tullialueen ulkopuolelta ja viennillä vientiä Suomesta Euroopan unionin tullialueen ulkopuolelle. Tämän lisäksi uutena määritelmänä siirrolla tarkoitettaisiin Euroopan unionin tullialueen sisällä tapahtuvia siirtoja. Greenpeace ei hyväksy ydinjätteen tuontia muiden valtioiden alueilta, ei myöskään EU:n jäsenvaltioiden alueelta.

Aromaa Juha
Greenpeace Norden